

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ІнН «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

«28» серпня 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

БЕЗПЕКОВІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародна інформаційна безпека»

вид дисципліни за вибором

Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

28 серпня 2025 року, протокол №1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Ірина ПАНОВА, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол від №1 від «25» серпня 2025 року

Завідувач кафедри Наталія ВІННИКОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародна інформаційна безпека»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна інформаційна безпека» (магістерського рівня)

 Віталій СОЛОВИХ
(підпис)

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова науково-методичної комісії Ганна ПАНАСЕНКО
(підпис) (ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Безпекові аспекти міжнародних відносин» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

«Міжнародні інформаційна безпека»

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни полягає у формуванні у здобувачів розуміння сутності безпекових аспектів міжнародних відносин; розвинути у них практичні навички щодо: здійснення оцінки та аналізу міжнародної безпеки у політичній, економічній, соціальній та ін. сферах; виявлення реальних та потенційних загроз міжнародній безпеці у контексті посилення світової енергозалежності; особливостей гарантування міжнародної технічної та техногенної безпеки, екологічної і продовольчої безпеки (у т. ч. з урахуванням асиметричності глобального розвитку).

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- сформувати розуміння сутності, рівнів та сучасних концепцій міжнародної безпеки;
- проаналізувати вплив глобальних трансформацій і конфліктів на систему міжнародних відносин;
- ознайомити з методами моніторингу, індикаторами та інститутами забезпечення безпеки;
- дослідити ключові сфери безпеки – соціально-демографічну, продовольчу, енергетичну, технологічну та екологічну;
- розвинути здатність критично оцінювати загрози та виробляти практичні рекомендації щодо їх подолання.

1.3. Кількість кредитів: 4

1.4. Загальна кількість годин: 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	-
Семестр	
2-й	-
Лекції	
18 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
4 год. (практ.), 5 год. (сем.)	-
Самостійна робота	
93 год.	-
у тому числі індивідуальні завдання	
-	-

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- формування наступних спеціальних компетентностей:

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у

різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК7. Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.

СК8. Здатність організовувати та проводити міжнародні зустрічі та переговори, розробляти, аналізувати і оцінювати дипломатичні та міжнародні документи.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

СК10. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

СК11. Здатність аналізувати природу та джерела зовнішньої політики, еволюцію підходів до її формування та здійснення, принципи організації системи зовнішньої політики та функціонування інститутів зовнішньої політики.

СК14. Здатність оцінювати зміст та основні напрями діяльності міжнародних організацій в сфері безпеки та сучасних стратегій забезпечення міжнародної інформаційної безпеки.

СК16. Здатність аналізувати основи та особливості захисту національного інформаційного простору та забезпечення інформаційної безпеки держави.

СК17. Здатність виявляти та аналізувати природу та специфічні особливості інформаційного тероризму.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти наступних результатів:

РН2. Знати та розуміти сутність та специфічні особливості інформаційного протиборства та інформаційно-психологічних операцій в міжнародних відносинах.

РН3. Знати та розуміти основи та особливості захисту національного інформаційного простору та забезпечення інформаційної безпеки держави.

РН4. Знати та розуміти природу та специфічні особливості інформаційного тероризму.

1.8. Пререквізити

1. Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку
2. Політика європейської та євроатлантичної інтеграції
3. Міжнародне інформаційне право
4. Глобальна безпека та міжнародні конфлікти
5. Аналіз та прогнозування зовнішньої політики

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність, структурні елементи та декомпозиція міжнародної безпеки

Наукова та політична актуальність курсу «Безпекові аспекти міжнародних відносин». Предмет, методи та основні завдання курсу. Історичний вимір поняття «безпека». Базові та сучасні концепції міжнародної безпеки. Сутність понять «національна безпека», «регіональна безпека» та «міжнародна безпека». Сучасні загрози та виклики національній та міжнародній безпеці. Місце України в системі міжнародної та регіональної безпеки.

Тема 2. Глобальні трансформації і безпека розвитку політичних, економічних і соціальних систем

Характер і сутність сучасних глобальних трансформацій. Глобальні і регіональні зміни міжнародних відносин. Міжнародна політика як сфера зіткнення інтересів. Основні причини виникнення міжнародних конфліктів. Динаміка розгортання міжнародного конфлікту. Основні форми подолання конфліктних ситуацій у сучасних міжнародних відносинах. Поняття запобігання конфлікту, його основні форми. Переговори, медіація, арбітраж, рішення міжнародних судів (трибуналів). Роль ООН як міжнародного форуму в контексті організації та проведення миротворчих операцій.

Тема 3. Методологічні основи і системи забезпечення міжнародної безпеки

Система інформаційного забезпечення міжнародної безпеки. Система показників та індикаторів інформаційного забезпечення міжнародної безпеки. Методи та системи моніторингу основних складових міжнародної безпеки. Побудова системи індикаторів моніторингу міжнародної безпеки. Безпекові інститути і глобальне співробітництво у системі забезпечення міжнародної безпеки.

Тема 4. Соціально-демографічні виміри безпеки глобального розвитку

Глобальні трансформації та соціально-демографічні аспекти безпеки глобального розвитку. Глобальні соціально-демографічні ризики і загрози (некерована міграція, значна нерівність у доходах, продовольча криза, некерована урбанізація). Нова роль міжнародного соціального співробітництва. Соціальна й демографічна безпека держави: поняття, оцінка загроз та пріоритети досягнення. Реалізація Глобальних Цілей сталого розвитку ООН 2030 та посилення соціальної відповідальності в контексті національної соціально-демографічної безпеки.

Тема 5. Міжнародна продовольча безпека

Міжнародна продовольча безпека в контексті проблем і викликів світової економіки та структурних зрушень у світовому виробництві та споживанні. Світова проблема продовольчої безпеки та місце України в Глобальному індексі продовольчої безпеки. Римська декларація про світову продовольчу безпеку. Основні фактори, які впливають на продовольчу безпеку. Поняття міжнародної продовольчої безпеки: політичний, економічний та соціальний аспекти. Критерії та індикатори оцінки міжнародної продовольчої безпеки. Реальні та потенційні загрози міжнародній продовольчій безпеці. Способи забезпечення світової продовольчої безпеки.

Тема 6. Міжнародна енергетична безпека

Міжнародна енергетична безпека в контексті структурних зрушень світової економіки та проблеми вичерпування глобальних енергетичних ресурсів. Поняття міжнародної енергетичної безпеки, критерії та індикатори її оцінки. Індекс ризику енергобезпеки. Показники енергобезпеки. Безпека газо- та нафто постачання в світі. Міжнародна атомна енергетика. Міжнародні організації з енергетичної безпеки. Зелена книга «Європейська стратегія щодо сталої, конкурентоздатної та безпечної енергетики».

Тема 7. Міжнародна технологічна та інформаційна безпека

Сутність та визначення поняття “інформаційна безпека”. Основні реальні та можливі (потенційні) загрози інформаційній безпеці України у різних сферах. Базисні індикатори інформаційної безпеки. Поняття та аналіз технологічних ризиків і загроз (шахрайство в ІТ-технологіях і «крадіжки» даних, кібератаки, критичний збій систем, значна цифрова дезінформація). Міжнародна технологічна безпека: суть та проблеми забезпечення. Роль сучасних інформаційних технологій у формуванні світової політики та інформаційної інфраструктури. Інформаційна пропаганда та контрпропаганда як складові міжнародної безпеки. Роль міжнародних

агентств новин у глобальних інформаційних процесах.

Тема 8. Міжнародна екологічна безпека

Вплив глобальних трансформацій на розвиток системи міжнародної екологічної безпеки. Проблема «парникового ефекту». Глобальне потепління та екологічна безпека. Сутність та особливості екологічної безпеки. Система екологічної безпеки. Об'єкти та суб'єкти екологічної безпеки. Критерії екологічної безпеки. Принципи забезпечення екологічної безпеки. Екологічні ризики і загрози глобальному розвитку (критичний рівень забруднення і збільшення викидів парникових газів, важка адаптація до зміни клімату). Сутність екологічної конкурентоспроможності та екологічної репутації. Кіотський протокол: суть, мета, механізм функціонування, позитивні та негативні сторони.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Сутність, структурні елементи та декомпозиція міжнародної безпеки	15	4	0/1			10
Тема 2. Глобальні трансформації і безпека розвитку політичних, економічних і соціальних систем	15	2	0/1			12
Тема 3. Методологічні основи і системи забезпечення міжнародної безпеки	15	2	0/1			12
Тема 4. Соціально-демографічні виміри безпеки глобального розвитку	15	2	0/1			12
Тема 5. Міжнародна продовольча безпека	15	2	0/1			12
Тема 6. Міжнародна енергетична безпека	15	2	0/1			12
Тема 7. Міжнародна технологічна та інформаційна безпека	15	2	0/1			12
Тема 8. Міжнародна екологічна безпека	15	2	0/2			11
Усього годин	120	18	4/5			93

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність, структурні елементи та декомпозиція міжнародної безпеки	0/1
2	Тема 2. Глобальні трансформації і безпека розвитку політичних, економічних і соціальних систем	0/1
3	Тема 3. Методологічні основи і системи забезпечення міжнародної безпеки	0/1
4	Тема 4. Соціально-демографічні виміри безпеки глобального розвитку	0/1
5	Тема 5. Міжнародна продовольча безпека	0/1
6	Тема 6. Міжнародна енергетична безпека	0/1
7	Тема 7. Міжнародна технологічна та інформаційна безпека	0/1
8	Тема 8. Міжнародна екологічна безпека	0/2
	Разом	4/5

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи (доповіді)	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність, структурні елементи та декомпозиція міжнародної безпеки ✓ Опрацювати наукові праці вітчизняних та зарубіжних дослідників (мін. 5 авторів) і узагальнити їх підходи до визначення поняття «міжнародна безпека». ✓ Скласти порівняльну таблицю базових і сучасних концепцій безпеки (національна, регіональна, глобальна). ✓ Написати есе на тему: «Місце України в системі міжнародної та регіональної безпеки» (до 3 стор.). ✓ Розробити схему класифікації сучасних загроз і викликів міжнародній безпеці.	10
2	Тема 2. Глобальні трансформації і безпека розвитку політичних, економічних і соціальних систем ✓ Побудувати схему причин виникнення та динаміки міжнародних конфліктів. ✓ Провести міні-дослідження (презентація 6–7 слайдів) про одну з миротворчих операцій ООН (на вибір: Косово, Сьєрра-Леоне, Демократична Республіка Конго, Малі тощо). ✓ Скласти порівняльну таблицю форм врегулювання конфліктів (переговори, медіація, арбітраж, рішення міжнародних судів). ✓ Написати есе на тему: «Яка роль ООН у подоланні сучасних міжнародних конфліктів?» (до 3 стор.).	12
3	Тема 3. Методологічні основи і системи забезпечення міжнародної безпеки ✓ Опрацювати літературу з методів моніторингу міжнародної безпеки, підготувати короткий конспект. ✓ Скласти таблицю індикаторів міжнародної безпеки (економічні, політичні, військові, інформаційні). ✓ Побудувати схему системи інформаційного забезпечення міжнародної безпеки. ✓ Підготувати критичний огляд (до 3 стор.): «Які інститути є ключовими в глобальному забезпеченні міжнародної безпеки?».	12
4	Тема 4. Соціально-демографічні виміри безпеки глобального розвитку ✓ Скласти порівняльну таблицю соціально-демографічних ризиків (міграція, нерівність доходів, продовольча криза, урбанізація) та їхніх наслідків. ✓ Підготувати міні-довідь (2–3 стор.): «Цілі сталого розвитку ООН 2030 та їхній вплив на соціальну безпеку». ✓ Розробити схему взаємозв'язку між демографічною безпекою та економічним розвитком. ✓ Проаналізувати приклади міжнародного соціального співробітництва (ЄС, ООН, ВООЗ).	12
5	Тема 5. Міжнародна продовольча безпека ✓ Опрацювати матеріали ФАО та Світового банку щодо продовольчої безпеки. ✓ Скласти таблицю критеріїв та індикаторів оцінки продовольчої безпеки. ✓ Написати есе на тему: «Місце України у глобальному індексі продовольчої безпеки» (до 3 стор.).	12

	✓ Проаналізувати положення Римської декларації про світову продовольчу безпеку.	
6	Тема 6. Міжнародна енергетична безпека ✓ Побудувати схему світової енергетичної безпеки (ресурси, ринки, організації). ✓ Скласти таблицю основних показників енергобезпеки та їхніх індикаторів. ✓ Підготувати презентацію (6–7 слайдів) про діяльність міжнародної організації у сфері енергетичної безпеки (МАГАТЕ, МЕА, Енергетичне співтовариство). ✓ Написати есе на тему (до 3 стор.): «Європейська стратегія енергетичної безпеки: виклики та перспективи для України».	12
7	Тема 7. Міжнародна технологічна та інформаційна безпека ✓ Опрацювати наукові джерела про загрози інформаційній безпеці та підготувати короткий огляд. ✓ Скласти таблицю реальних та потенційних кіберзагроз із прикладами останніх років. ✓ Підготувати аналітичне повідомлення (до 3 стор.): «Інформаційна пропаганда та контрпропаганда як виклик міжнародній безпеці». ✓ Розробити схему «Міжнародна технологічна безпека: ризики та механізми забезпечення».	12
8	Тема 8. Міжнародна екологічна безпека ✓ Опрацювати матеріали щодо глобальних кліматичних угод (Киотський протокол, Паризька угода). ✓ Скласти порівняльну таблицю екологічних ризиків (забруднення, парникові гази, зміна клімату) та їхніх наслідків. ✓ Розробити схему «Система екологічної безпеки: об'єкти, суб'єкти та механізми».	11
	Разом	93

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання

У процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: наприклад, ділова гра; практичні: науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів.

8. Методи контролю

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять.

Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитися у наступних формах:

- оцінювання роботи студентів під час практичних занять;
- оцінка за індивідуальну роботу студентів;
- проведення проміжного контролю;
- проведення підсумкового контролю.

Загальна оцінка з дисципліни визначається як сукупність балів, що студент отримує за змістовні модулі та модульний контроль. Проміжний контроль знань студентів здійснюється шляхом проведення тестування з основних навчальних елементів змістовних тем. Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати за першим та другим розділом, дорівнює 60. Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку. До заліку допускаються студенти, які мають достатню кількість балів з поточного контролю та написання і захисту індивідуальної роботи. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань становить 40.

Підсумковий контроль представлений у вигляді тестових питань. А саме – 40 тестових питань, кожне з яких важить 1 бал.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел під час заліку студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0). У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти залік в тестовій формі (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Безпекові аспекти міжнародних відносин».

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума

контрольних оцінок та балів, отриманих за результатами поточного та підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів підсумкового семестрового контролю складає 100.

9. Схема нарахування балів

Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота								Проміжний контроль	Разом	Залікова робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8				
5	5	5	5	5	5	5	5	20	60	40	100
60											

T1, T2 ... – теми розділів.

Структура та складові підсумкової оцінки з дисципліни

Поточний контроль протягом семестру – 60 балів. З них:

- активна робота на семінарських та практичних заняттях – 40 балів (5 балів кожна тема семінарського та практичного);
- ПК – 20 балів;

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Усний виступ, виконання письмового завдання	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхнево (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
1	Частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Доповнення виступу:

2 бали – отримують здобувачі вищої освіти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

1 бал отримують здобувачі, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідачів:

2 бали отримують здобувачі вищої освіти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

1 бал отримують здобувачі вищої освіти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Ведення опорного конспекту лекції:

Опорний конспект лекції (ОКЛ) – вид навчально-методичного посібника, в якому у стисло і системно викладено основний теоретичний матеріал у формі основних понять і положень, що структурно й логічно пов'язані між собою. Дані поняття та положення є лише опорними сигналами, вони вимагають пояснень і визначень, що мають записати студенти під час лекції. Його ведення сприяє системному і глибокому засвоєнню навчального матеріалу, дозволяє простежити структурні зв'язки між різними поняттями, положеннями, концепціями, проблемами, теоріями тощо.

Кожен студент повинен мати ОКЛ на лекціях і вести в ньому записи власноруч. Під час аудиторної роботи з ОКЛ студенти записують основні тези лекції та пояснення викладача у визначеному в конспекті полі. Під час самостійної роботи рекомендується доповнити записи лекції та завершити виконання завдань, що були зазначені в Робочій програмі та ОКЛ.

Критерії поточного контролю знань студентів

Поточний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання. Поточний контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування. Зокрема, проведення двох таких робіт, кожна з яких важить 10 балів.

Письмова контрольна робота або тестування	Критерії оцінювання
10	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно розв'язав усі тестові завдання.
7-9	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно розв'язав половину тестових завдань.
4-6	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно розв'язав меншість тестових завдань.
1-3	В мінімальному обсязі володіє навчальним матеріалом. Дає відповідь лише на одне з двох теоретичних питань, при цьому недостатньо розкриває його зміст, а також допускає суттєві неточності. Правильно розв'язав декілька тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Умови допуску здобувача до підсумкового семестрового контролю (заліку): виконання поточного контролю у вигляді тестів, роботи на семінарських та лекційних заняттях, за результатами яких він набрав не менше 10 балів.

Зарахування неформальної освіти та додаткових активностей

1. Зарахування сертифікованих курсів

Здобувачі вищої освіти можуть отримати додаткові бали за успішне проходження дистанційних курсів або тренінгів на провідних освітніх платформах (Coursera, Prometheus тощо), які тематично пов'язані зі змістом дисципліни.

Умови зарахування: студент має надати викладачеві офіційний документ (сертифікат або свідоцтво), що підтверджує успішне завершення курсу. Курс має бути погоджений з викладачем. Рекомендується обговорити вибір курсу заздалегідь. За успішне проходження одного курсу може бути зараховано до 5 балів додаткової поточної успішності.

2. Зарахування активної участі в наукових заходах

Додаткові бали можуть бути нараховані за активну участь у наукових конференціях, семінарах, публікацію наукових статей або тез досліджень.

Умови зарахування: студент має надати офіційне звернення до викладача. До звернення необхідно додати підтверджуючі документи (сертифікати учасника конференції, копії наукових публікацій, витяги з протоколів тощо).

Кількість балів: участь з доповіддю на науково-практичній конференції: до 5 балів; публікація тез конференції: до 5 балів; публікація статті у фаховому виданні: до 10 балів.

Кожне таке звернення розглядається окремо. Рішення ухвалюється відповідно до чинних нормативно-правових документів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Незалежно від кількості додаткових активностей, максимальний рівень поточної успішності не може перевищувати 60 балів.

У кінці семестру сумуються всі отримані студентом бали. Вказані вище види і форми засвоєння навчального курсу дають можливість набрати 60 балів та 40 балів за залікову роботу. Отже, максимальна кількість балів – 100.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
0-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Дзьобань О.П. Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади : монографія. Харків : Право, 2021. 776 с.
2. Загурська-Антонюк В. Ф. Міжнародна безпека у контексті глобалізації сучасного світу. *Державне управління. Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 13-14. С.103-109.
3. Конфлікти, що змінили світ / Наталя Іщенко (Гумба) та ін. Харків: «Фоліо», 2020. 192 с.
4. Куц Г.М. Концептуалізація понять «національна безпека» і «державна безпека» у політико-правовому дискурсі. Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки, збірник наукових праць. Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Харків, 2020. Вип. 1 (20). DOI: <https://doi.org/10.34142/24130060.2020.20.1.13>

5. Панова І.О., Багінська А.В. Теоретичні основи дослідження авторитаризму як виклику міжнародному порядку. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*. 2023. Вип. 17. С. 49-55. DOI: 10.26565/2310-9513-2023-17-05
6. Почепцов Г. Фейк. Технології спотворення реальності. Київ : ВД «Києво- Могилянська Академія», 2020. 224 с.
7. Примуш Р. Б. Система колективної безпеки як основа національної та міжнародної безпеки. *Державне управління. Інвестиції: практика та досвід*. 2022. №5 С.71–75.
8. Юхименко, Петро. Глобалізація та політика національної безпеки. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 408 с.
9. Basil Bastaki, Paul Staniland, Bryan Popoola Stabilizing Civil Wars without Peacekeeping: Evidence from South Asia. *International Security*. 2024, 49 (1). P. 133–170.
10. Major General (Retired) Robert Gordon. Peace Operations Training Institute. Fifth edition. Williamsburg : Peace Operations Training Institute. 2022. 179 p.
11. Peace and Security in 2022. Overview of EU action and outlook for the future / Elena and others. Brussels, 2022. 83 p.
12. Tierney D. The Iron Dice: Fatalism and War. *International Security*, 2024. № 49 (1). P. 51–90.

Допоміжна література

1. Зінченко В. В. Глобалізація і глобалістика : навч. посіб. Львів : «Новий Світ-2000», 2020. 428 с
2. Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті. Київ : Наш Формат, 2018. 320 с.
3. Мельник Л. Г. Сучасні соціально-економічні тренди: досвід ЄС та практика України у світлі промислових революцій : монографія. Суми : Сум. держ. ун-т, 2021. 336 с.
4. Панова І.О., Багінська А.В. Типологія та характеристики авторитарних політичних режимів. *БІЗНЕС ІНФОРМ*. 2023. №5. С. 6–11. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-5-6-11>
5. Панова І.О., Жеваго О.К. Історико-теоретичні аспекти дослідження формування зовнішньої політики Ісламської Республіки Іран. *«Проблеми економіки»*. 2022. № 2, т. 5. С.32–38.
6. Joshua A. Schwartz When Foreign Countries Push the Button. *International Security*. 2024. Vol. 48 (4). P. 47-86
7. Talmadge C., Michelini L., Narang V. When Actions Speak Louder Than Words: Adversary Perceptions of Nuclear No-First-Use Pledges. *International Security*. 2024. Vol. 48 (4). P. 7-46

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. Amnesty International. URL: <https://www.amnesty.org.ua>
2. Foreign Affairs /magazine/. URL: <https://www.foreignaffairs.com>
3. Foreign Policy. URL: <https://foreignpolicy.com>
4. International Security Journal. URL: <https://direct.mit.edu/isec>
5. UN News. Global perspective Human stories. <https://news.un.org/en/>
6. UN. URL: <https://www.un.org/en/>
7. Stockholm International Peace Research Institute. URL: <https://sipri.org>
8. RAND Corporation: Global Security. URL: <https://www.rand.org/topics/global-security.html>
9. The International Institute for Strategic Studies. URL: <https://www.iiss.org>
10. Закон України «Про національну безпеку України» (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
11. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України». Указ Президента України №121/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1212021-37661>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили

В умовах дії **обставин непоборної сили** освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Безпекові аспекти міжнародних відносин» <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=14785>